

Рәссам К. ДАВУД

— Ени гәләбәләр үчүн йол ачыгдыр.

М. О. АХРОДОВ җаны-
Алматыдағы Республика
Учурлы Исламдагы

К И Р П И

Ени илимиз мубарак!

Гоча ичарийа кирэн кими эсасыны күнчә даяйыб диванын үстүндә эйләшди. Һәрәкәтләриндән онун йоргун вә бир гәдәр дө кадәрли олдуғу анлашыларды. Ичәридәкиләр ону таныдылар: бу, 1954-чү ил иди, дост-ашна илэ видалашмаға кәлмишди.

— Ярым саатдан сонра йола дүшмәлийәм, һеч кетмәк истәмирәм, — дейә, гоча наразылығынын сабабини билдирди вә бир аз динчини алдыгдан сонра элини памбыг кими ағ вә юмшаг саггалына чәкиб, башына йыгылан достларына өз дәрдини данышмаға башлады:

— Билирсинизми? Мән инди сиздән айрылмаға мәчбурам — деди. — Амма бу айрылыг мәнә чоҗ ағыр кәлир. Дүз бир илдир, мән бурада сизинлә бир ердә йшайырам, бир-биримизә өйрәшмишк. Бу бир илдә мән совет адамларынын о гәдәр бөйүк гәһрәманлыгыларыны көрүшәм, о гәдәр бөйүк ишләрин шаһиди олмушам ки, бизим бабаларымыз, йә'ни кечән илләр, аз заманда бу гәдәр бөйүк ишләрин баш верәчәйини ағылларына белә кәтирә билмәздиләр.

Гоча саггалыны тумарламагда давам эләрәк бир ан көзләрини юмду. О, дейәсән нәйи исә ядына салмаға чалышырды.

— Мән исә бу күн чанлы һәятдан тарихә көчүрәм, — дейә о, сөзүнә давам этди. — Анчаг, сиз бирчә фикирләшин, бу илдә нә гәдәр ени фабрик, завод, мә'дән ишә салынмыш, нечә миллион һектар хам торпагдан илк дәфә мәнсул көтүрүлүш, нечә мин тәзә мәктәбин, мәдәнийәт эвнини, театр, клубун гапысы ачылмыш, шәһәрләрдә, колхоз кәндләриндә нечә мин аилә ени тикилән эвләрә көчүш, нечә мин километр йол чәкилмишди. Бу ил совет өлкәсиндә илк дәфә атом энержисилә электрик станциясы ишләдилмәйә башламышдыр. Бу, билирсинизми нә гәдәр бөйүк ишди? Бу, совет дәвләтинин, совет элм вә техникасынын гүдрәтини көстәрмәклә бәрәбәр, эйни заманда совет дәвләтинин бүтүн дүняда сүлһ сиясәти еритидини дә нүмайиш этдирир. Өлкәләрин чохунда сүлһ вә демократия тәрәфдарларынын сәси даһа йүксәкдән эшидиамәкдәлир. Һинд-Чиндә мұһарибәнин кәсил-мәси, мұһарибә гызышдыранларда, Америка ишгалчыларына гаршы һәр ердә йүксәлән э'тираз сәсләри... Эһ өзүмлә олсайды, һеч кетмәздим, нә гәдәр көрмәли, өйрәнмәли, марағлы һадисәләр вардыр!

Рәссам З. КӘРИМБӘЙЛИ

КӨННӘ ИЛИН СОН КҮНҮНДӘ

— Ай гыз, даян, чырма, һелә бизим фабрик көһ-нә илин хәчаләтиндән чыхмайыб.

— Әбәс ерә бу гәдәр дәрд чәкирсиниз, — дейә отагдакы кәңдәрәдән бири гочая тәсәлли верди. — Сиз өзүнүз тарихә көчәсиниз дә, халг сизи унутмаячаг. Сизин адынызла элағадар ишләрин һамысы балансынызда галачагдыр.

Гочанын үзүндән яваш-яваш думан чәкилдди, кейфи көкәлдди. — Йох, мәним дәрд чәкмәйә һаггым йохдур, — деди. — Билирәм ки, мәни, мәндән дә яхшы бир ил—1955-чи ил әвәз эдир, онун мұвәффәгийәти мәнимкиндән чоҗ олачагдыр.

Гоча аяға галчыб әсасыны көтүрду.

— Бир аздан сонра биз онунла, 1955-чи иллә көрүшмәлийик, — деди. — Билирсиниз биз онунла көрүшү һарада тә'йин этмишк. — Гоча көз вурду. — Дағүстү парка. Мән орадан бир дә бизим догма Бакыя бахмаг йүксәлән һөкүмәт Әвини, тәзә тикилән биналары, яшыллашан күчәләри сейр этмәк, һүндүрдән Бакынын сайсыз ишыгыларына бахмаг чоҗ хошду! Демишәм кәлсин орая, шәһәри она нишан верим, ушагдыр, севинәр.

Гоча отагдакыларла көрүшүб гапыя тәрәф ериди, элә бу заман гапынын далындан сәсләр учалды:

— Йох, гоймарыг кедәсән, һәлә бир аз да сәбр элә!

— Сиз кимсиниз? — дейә, гоча һай-күй саланлара тәәччүблә бәхды вә онлары яхшы таныя билмәк үчүн чешмәйини чыхарыб көзүнә тахды.

— Аһа, таныдым, сиз планы еринә етирмәйәнләр, мәнә борч-лу галанларсыныз.

— Бәли, бәли, — дейә гапыдакылар хорла чаваб вердиләр. — Биз сизин бу тезликлә кедәчәйиниз көзләмирдик. Биз инанырдыг ки...

Гоча кинайә илә күлүмсәйәрәк онларын сөзүнү кәсди:

— Сиз инанырдыныз ки, ил он ики йох, он сәккиз ай олачаг?

Сиз дә динчәлә-динчәлә, ята-ята планы еринә етирәчәксиниз. Илин әввәлиндә вердийиниз вә'дләр, дедийиниз һәрәтәли нитг-ләр ядыныздадырмы?

Гапыдакылар керә чәкиләрәк башларыны ашагы салдылар. Көһнә ил силара яхынлашыб һамысыны бир-бир көздән кечирди.

— Сизи таныйырам, — дейә, адамлардан биринин яхасын-дан япышды. — Сиз Бакыдакы тикинти идарәләринин нумәһәндәси-синиз. Илин әввәлиндә нефтчиләр, колхозчулар вә'дә верәндә сиз дә онларла сәс-сәсә вериб дөшүнүзә дөйүрдүнүз ки, биналары тик-ик төһвил верәчәксиниз. Республика нефт, памбыг, тахыл вә башга сәһәләрдәки планлары артыгламасилә еринә етирди, сизин әвләриниз исә һәлә дә ярымчыгдыр.

— Сизи дә таныйырам, — дейә, гоча бармагыны бир нәфәрин үстүнә силкәләди. — Сизи бурая Сийәзән районундакы колхоз сәдрләри көндәрибләр. Мәнлә тәзәчә таныш оlanda дейирдиниз ки, мал-гарая яхшы бахачагысыныз, ем тәдарүк этмисиниз, сүд мәнсулуну артырачагысыныз. Бәс нә олду? Сиз районундакы инәкләри Умумиттифаг кәнд тасәрруфаты сәркисиндәки инәк-ләрлә мұғайисә этсәйдиниз, утандыгыныздан адам арасына чыха билмәздиниз. Орадакы инәкләрдән эласи вар ки, 13 мин килограм сүд верир, белә бир инәкдән сағылан сүдлә азы 50 мин адамы бир стәкан яглы сүдә, гәһвә вә я какаоя гонаг этмәк олар. Сизин инәк-ләр бу ил орта һесабла вур-туг 77 килограм сүд вермишди, бу-нунла һеч бир пишийи дә бир ил доюруб сахламаг олмас. Бил-мирәм инәкләр зарафат эдир, я сиз?

— Аһа, сиз дә Мәдәнийәт Назирлийинин ишчисисиниз. Тама-шачылар тәзә филм, тәзә тамаша көзләйир, сиз дә анчаг һәмишә тәзә вә'дә верирсиниз. Кинонуз үчүн дә, опера вә драм театрла-рыныз үчүн дә ени сәэрләр ләзимдыр. Анчаг Чәфәр Чаббарлы демишкән: „Бачаран вар язмыш, бармамаян да языр, бир шей чых-мыш“. Сиз дә яханызы вермисиниз бачаранларын вә бачармааян-ларын элине, нечә истәйирләсә, элә дә һәрәкәт эдиләр.

— Сизи дә яхшы таныйырам, сиз бурая Ерли Сәнае Назир-лийи вә Сәнәт Кооперациясы Шурасы тәрәфиндән кәлмишсиниз. Сизин ишләриниз лап мазәлиди. Планыныз башга, бурахдыгыныз маллар башгадыр. Бурахдыгыныз малларын кейфийәти барасин-дә данышмаға кәлмәз. Мәндән әввәлки илләр дүканларда ятыб галан маллары мәнә төһвил вермишләр, мән дә өзүмдән сонра-кына төһвил вериб кедирәм вә билирәм ки, һәлә чоҗ илләр бир-биринә төһвил верәчәкди.

— Аһа, сән дә... — Гоча саатына бәхды. — Йох, эгрәбин эгрәб үстә кәлмәсинә аз галыр, сизинлә данышмағы вә борчларымы йыг-мағы мән тәзә илә тапшыраам.

Гоча үзүнү, ону йола саланлара тутуб:

— Сағлыгла галын, мән кетдим, йолчу йолда кәрәк, — деди вә гапыны өртүб чыхды.

Отагдакылар шәһәрин үзәриндә ойнашан прожекторларын яратдыгы ишыг сүтуну боюнча гочанын Дағүстү парка тәрәф галхдыгыны көрдүләр. Саат он икени вурду. Енә һәмин проже-ктор ишыгылары ичәрисиндә, чаван, тотуг бир оглан шәһәрә энди вә гапылары ачыб ичәри кирди. Бу, 1955-чи ил иди. Һәр тәрәфдән сәсләр учалды:

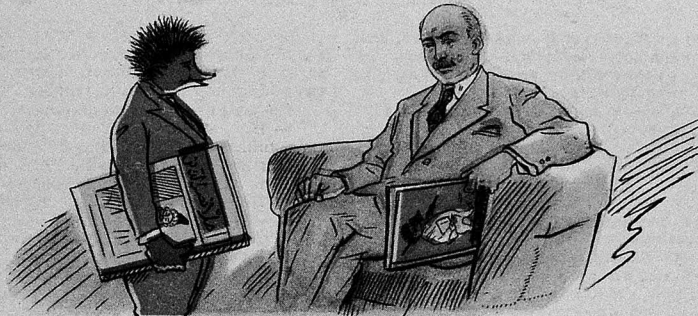
— Ени илимиз мубарәк!

— Ени ил ени гәләбәләр или олсун!

Чалил Мәмәдгулузадәнин анадан олмасынын
85 иллийи

КИРПИ: — Бөйүк устад, биз сәндән өйрәнир вә сәнин ишини давам этдиририк.

ГАЗАНЧИМЫЗ

Ашкарды ки, һәр иш саһиби илин ахырында чотка вә дәфтәрләри гояр габагына вә башлар һесаб этмәйә ки, көрсүн газанчы нә олуб вә зәрәри нә олуб. Мән дә бир һәфтә бундан ирәли йолдашларымы йыгдым башыма, гапылары өртүк вә башладыг һесаб көрмәйи.

Мә'лум олду ки, биз доггуз айын мүддәтиндә отуз доггуз нөмрә „Молла Нәсрәддин“ журналы язмышыг вә бу отуз доггуз нөмрәләрин ичиндә йүз отуз доггуз мүтруб шәкли чәкмишик вә бу шәкилләри чәкмәк чәһәтиндән мин доггуз йүз дохсан мәшәди вә кәрбәлайылары өзүмүздән инчитмишик.

Пәһ, пәһ, пәһ!.. Афәрин белә газанча, афәрин белә алыш-веришә! Доғрудан бу лап гәдим Молла Нәсрәддинин юурта алыш-веришинә охшады!

Бәли, доггуз айын мүддәтиндә отуз доггуз нөмрә мәчмүә чыхармышыг вә бу отуз доггуз нөмрәнин ичиндә йүз отуз доггуз чахыр ичән пиян, йә'ни бәдмәст мүсәлман шәкли чәкмишик вә бу шәкилләри чәкмәк чәһәтиндән мин доггуз йүз дохсан доггуз молланы өзүмүздән инчитмишик.

Пәһ, пәһ, пәһ!.. мәрһабә белә алыш-веришә! Һәгигәт һәр кәс бизә ағыллы десә, һеч өзүнүн ағылы йохдур! Гәрәз, кечәк һесабымыза.

Бәли, бу доггуз айын мүддәтиндә отуз доггуз нөмрә журнал чызма-гараламышыг вә бу отуз доггуз нөмрәдә йүз отуз доггуз гунарбаз шәкли чәкмишик вә бу шәкилләри чәкмәк сәбәбиндән мин доггуз йүз дохсан доггуз мө'мүн һачылары өзүмүздән инчитмишик.

Пәһ, сән аллаһ, бу да алыш-вериш олду? Бунлар һамысы кечәндән сонра, бу отуз доггуз нөмрәдә мин доггуз йүз дохсан рәммал, кимякәр, илан ойнадан, гүдрәтдән һәкмилик эдән, гейбдән рузи газанан, тас гуран, бурун фүләйән, фалчы, гагачы, гули-биябани, дамдабача, әфсункар, сәһрбаз, кәндирбаз, гушбаз, итбаз, гуртбаз шәкли чәкмишик вә бу шәкилләри чәкмәк чәһәтиндән бүтүн ислам аләмнинин йүз һиссәдән дохсан доггуз һиссәси биз илә дүшмән олуб.

Машаллаһ белә алыш-веришә! Машаллаһ белә алыш-веришә!..

„Молла Нәсрәддин“ 6 январь 1907 № 1

Фел'етон ихтисарла дәрч олунур.

ТӘЗӘ ИЛ

(Фел'етондан бир парча)

Тәзә ил кәлди. Көһнә ил кетди вә нечә-нечә белә тәзә илләр кәлиб кедәчәк, айлар доланачаг, амма сән дә чалыш ки, чөрәйи гәфләтдә емә. Бош-бош аллаһы чағырмагла аллаһ ишләрини өтүрүб көйдән ерә пилләкан гоюб, эниб кәлиб сәнә көмәк эләмәз.

Лазымдыр чалышмаг, чалышмаг, чалышмаг! Ушагыны гой дәрсә, дилләри охусун, эмләрдән, фәнләрдән хәбәрдар олсун, сәнәт... өйрәнсин, — һәр кәс нәйә шөвг эләсә... Архайын ятма ки, аллаһы чағыран кими кәлиб сәнин чибләрини гызыл илә долдуруб кедәчәк.

Бозбащдан доймаг истәйирсәнсә, гонагларыны тох йола салмаг истәйирсәнсә, чөлмәйә чох әт сал. Йохса „бисмиллаһ“ — демәклә инсанлар тох олсалар, дәхи дүньяда ачыг олмас.

„Молла Нәсрәддин“, 6 январь 1912; № 1

АТАЛАР СӨЗҮ

Аты атын янында бағласан хан көрүб дөйәр: бирини бағышла мәнә.

Ата малы олан ердә өзүн газандығын һарамдыр.

Ач тоюг юхусунда плов көрәр.

Ачыг ағыз ач галмаз, күчәләримизин тозуна аллаһ бәрәкәт версин.

Ахшамын ишини сабаһа гой, сабаһын ишини ахшамә.

Адам ята-ята алним олур.

Адама сөзү мин кәрә дейәрләр, ганмаса эйби йохдур.

Ушағын шуурлусу дәрсдән гачар.

Икнарвадлы эв бәрәкәтли олар.

„Молла Нәсрәддин“, 7 апрель, 1906. № 1

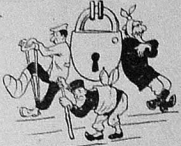

Көрөлүштүн

Консёрту

ҺӘКИМ ГЫЗ

Сөйлө интизарыым
 Нэ вахтачан чәким гыз (я чәким оғлан)
 Охуорам сәнинчии
 Бу маһныны һәким гыз (я һәким оғлан).
 Иба эдир кәкә һәким мәтәгәсин-
 дә һәким көзләйәк хәстәләр.
 Маһны тибб институтуну гуртарыб ра-
 йонлара кетмәләк бәзи һәким гызлара (я
 һәким оғланлара) итһаф олуиур.

ХАЛГ МАҢНЫСЫ

Ай сары чәпкән, сары көйнәк
 (Сары ястыг, сары дошан, сары йорған)
 һара маралысан? (нә якуд һара малысан?)
 Иба эдир Маһтага район сәкәе
 комбинатының бурахдыгы маллары
 алаи муштәриләр.

„СЕВИЛ“ ОПЕРАСЫНДАН АРИЯ

Көр нә күнләрә галдын,
 Өз чәзандыр чәк Балаш,
 һаһмынын үзү дөндү
 Аһыр галдын тәк Балаш!
 Иба эдир бир кәчә арвад алыб бо-
 шаян кишкәләр.

КӘСМӘ ШИКӘСТӘ

Сәба мәнним, бад мәнним
 Гәмәи күндүм шад мәнним.
 „Победа“ маһыным вар
 Яр өзкәнин, ад мәнним.
 Иба эдир шоһбәриик өндәсиндәк
 кәлмәләк ибарә мүдирә.

КОЛХОЗЧУ БАЯГЫСЫ

Әзизинәм бу дәрдә,
 Мән дөзмөрәм бу дәрдә
 Планы долдурмады
 Нә Халдан, нә дә Бәрдә.

МУШТӘРИ БАЯТЫСЫ

Бу күнүн ады нәдир?
 Шәнбәди, адыналар.
 Сируп нәзә су нәдим,
 Билмәдим дады нәдир.

ТӘЛБӘ БАЯТЫСЫ

Бир даш атлым Товуза
 Көйнай гановуза.
 Имтаһаны вермәдим,
 Галды көлән пайыза.

БРИГАДИР БАЯТЫСЫ:

Әзизим яй олайды,
 Памбыг тай-тай олайды,
 Планы долдурардым
 Ил он беш ай олайды.

ЯЛТАГ БАЯТЫСЫ

Күчәләрә су сәпмишәм,
 Рәис кәлсә тоз олмасын.
 Ичләсларда тәриф элә,
 Аралыгда сөз олмасын.

ЯЗЫЧЫ БАЯТЫСЫ

Әзизинәм яз кәтир,
 Пайыз кәтир, яз кәтир.
 Көһнәси чап олуиуду,
 Тәзә әсәр яз кәтир.

КОЛХОЗ СӘДРИ БАЯТЫСЫ

Әзизим бу вәтәндә,
 Көзүм йолдан өтәндә,
 Пирә нәзир верәрәм
 План еринә етәндә.

ТӘНБӘЛ БАЯТЫСЫ

Баһар мәнним, бар мәнним,
 Бейва мәнним, нар мәнним.
 Хәстәлийим йохса да,
 Бүлләтеним вар мәнним.

ТӘНГИДЧИ БАЯТЫСЫ

Әзизим анлайырлар,
 Тәнгидчин анлайырлар.
 Язырам инчийнрәтәр,
 Язырам данлайырлар.

СӘНИ СЕВӘЧӘЙӘМ...

Кәл көрмә тәгсирә, күнайы мәнлә
 Сәни севәчәйәм, сән севмәсэн дә.
 Иба эдир Тауус району Ибраһим
 һаһым кәнд мәктәбиник элли дөрә
 ола-ола өз шакирдими арнаы өз икә ушәгы
 Гәуим Әдиев.

ҺАРАДАСАН?

Сәни сәһәрән
 Көзләйрам мән,
 Кәлиб чыхмадын,
 һара галдын сәи?

Иба эдир троллейбус көзләйән сәри-
 кишинләр.

ЗОНТИКЛӘРЛӘ РӘГС

Иба эдир бәзи биналарым юһары
 мартәбәсиндә һаһян кирәйишинләр.
 Рәгсин сурлушчулару эвләр ибарә-
 ләрикин мүдирләрир.

ХАЛГ МАҢНЫСЫ

Гара гашын вәсмәси
 Яндырыб яхды мәни,
 Одлара чәхды мәни..

Иба эдир камибәсиник „күд чәма-
 лына“ ашиг олаи ибарә мүдирләри.

ТЕЛЕГРАМ
ОРЧОНИКИДЗЕ АДЫНА
ТАХЫЛЧЫЛЫГ СОВХОЗУНУН
КОМБАЙНЧЫЛАРЫ КӘРИМ
АСЛАНОВ ВӘ ДАВУД ЧАБАРОВ
ЙОЛДАШЛАРА!
 Һәр икиннiz, айры-айрылыгыда ики комбайны бир-бириниз гошуб, ики онкүлүк эрзиндә тапшырыгы икигат артыгламасилә еринә етирдийниниз үчүн, һәр икиннизи ики дөфә тәбрик эдирик!

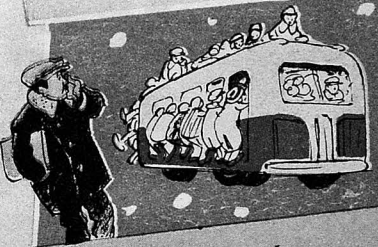

ТЕЛЕГРАМ
КОМПОЗИТОРЛАРА
 Мүасир гәһрәмандарын сәсини „Нефт лашлары“ндан, памбыг тарлаларындан, хам торпаглардан эшидирик. Амма онларын сәсини опера театрынын сәһнәсидән эшитмирик. Фикриниз нәдир?

ТЕЛЕГРАМ
АЗӘРТИЧАРӘТИН НУХА
ШӨБӘСИНН БАШ МУҖАСИБИ
ӘБУЗӘР ХӘЛИЛОВ ЙОЛДАША
 Сиз ени или кабинетиниздә дәрәшылә биләрсиниз. Чүнки гоһум-гәрәшыннзын, огул-ушагынынзын һамысыны башыныза йыгыб бир ердә ишләйирсиниз.

ТЕЛЕГРАМ
БАКЫ БИР НӨМРӘЛИ АВТОБУС
ПАРКЫНЫН ДИРЕКТОРУ МАТӘР
ЙОЛДАША
 Сурәти: **БАШГА АВТОБУС ПАРКЛАРЫНЫН ДИРЕКТОРЛАРЫНА**
 Һеч олмәзсә бирчә дөфә ишин ахырында фәһлә гәсәбәләринә кедән автобуслара минсәниз, көрәрсиниз ки, сәрнишинләр нә чәкирләр.

ТЕЛЕГРАМ
ХАЧМАЗ РАЙОНУНДАКЫ
ОРЧОНИКИДЗЕ АДЫНА КОЛХОЗУН
СӘДРИ ГУДРӘТ АББАСОВ ЙОЛДАША
 Һейиф ки, өзүнүзү адашыныз Гудрәт Сәмәдова охшәдә билмирсиниз. Онун йолу илә кетсәйдиниз, колхозун да планы долларды, үзүнүз дә ағ оларды.

ТЕЛЕГРАМ
„НЕФТЧИ“ ФУТБОЛ КОМАНДАСЫНА
 Ени илиннизи тәбрик әдиб, кечән илдиндән даһа артыг мұвәффәгийәтләр арзу эдирик. Амма инишилки телеграммыны (бәдән ләчә кечмәк мәсәләсини) унутмайны!

ТЕЛЕГРАМ
РӘССАМЛАРЫМЫЗА
 Республикамызын көзәл мәнзәрәлариндән чәкдийниниз шәкилләр көзәлдир. Республикамызын көзәл гәһрәмәнларынын көзәл ишләринә аид дә көзәл шәкилләриннизи көзләйирки.

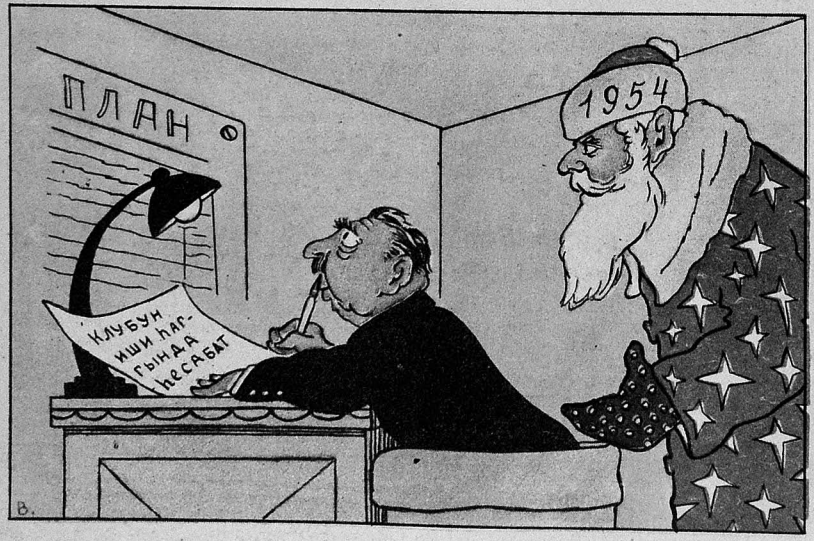
АҒАСИЕВИН ИШ ПЛАНЫ

Гарякин хәстәханасынын һәкими Әбдүлгәдир Ағасиев папагыны габагына гоюб 1954-чү илдә адам дөймәк планыны нечә еринә етирдийи барәсиндә дүшүндү.

... Бәли, мән илк дөфә адам дөймәйә Күрдәмир районунда өз арвадымы көтәкләмәклә башладым. Бир күн һирсим чәким тутмушду. Арвада элә бир силлә чәким ки, мис сәси верди. Арвад сәсини чыхармады. Мәнә эл дә галдырмады, дедим аһа, демәк күчлүйәм, адам дөйә биләрәм, о ки вар арвады көтәкләдим. Бу биринчи тәшәбүсүм олдугу үчүн шиддәтли төһмәт алдым. Арадан бир нечә күн кечди, гошмуздакы арвадлары дөймәйә башладым. Анчаг бунун үчүн мәнә мәнәкәмә мәсүлийәтинә чәлб әтдиләр. Яхшы ки, чәримә илә яхамы гуртардым. Ерли әһалинин хаһишинә көрә Сәһийә Назирлийи мәнә Күрдәмирдан көтүрүб Шуша районуна дәйишли. Адам дөймәк ишини Шушада да давам етирдирди. Мәнә орадан да говдулар. Назирликдәки достларым бу дөфә мәнә Гарякинә көндәрдиләр. Бурда ишим пис кечмәди. Гарякин хәстәханасында нә гәдәр тибб бачылары вар, һамысыны бир-бир сәлигә илә дөймәйә башладым. Голум күчлүдүр, анчаг планымы позан бу халг мәнәкәмәләридик ки, һәр вурдугум силләйә йүз манат, юмруга вә тәһийә йүз әлли манат мәнән чәримә алырлар. Гой алырлар, мәнә чәримә илә горхуда билмәзләр. Онсуз да 1954-чү илин адам дөймәк планыны артыгламасилә еринә етириб Гарякин району чемпиону адыны алмышам.

Хүләсә, көһнә или бир тәһәр баша вердик, көрәк ени илдә ишимиз нечә кәдәчәк.

Рәссам М. ВАЙСБОРД

1954-чү ил:— Мән гочалдым, амма сиз һеч бир кәлмә дә язмадыныз.

Чәфәр ӘЛНӘВ

ТЕЛЕГРАМ
ОРЧОНИКИДЗЕ АДЫНА
ТАХЫЛЧЫЛЫГ СОВХОЗУНУН
КОМБАЙНЧЫЛАРЫ КЭРИМ
АСЛАНОВ ВЭ ДАВУД ЧАББАРОВ
ЙОЛДАШЛАРА!

Һәр икениз, айры-айрылыкта ики комбайны бир-биринэ гошуб, ики онкүндүк эрзиндә тапшырыгы икигә артыг-дамасилә еринэ етирдийиниз үчүн, һәр икенизи ики дөфә тәбрик эдирик!

ТЕЛЕГРАМ
КОМПОЗИТОРЛАРА

Мүасир гәһрәманларын сәсини „Нефт дашлары“ндан, пачбыг тарлаларындан, хам торпаглардан эшидирик. Амма онларын сәсини опера театрынын сәһнәсіндән эшитмирик. Фикриниз нәдир?

ТЕЛЕГРАМ

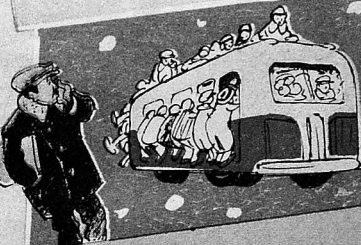
АЗЭРТИЧАРЭТИН НУХА
ШӨ БӘСИННИ БАШ МУҖАСИБИ
ӘБУЗЭР ХӘЛИЛОВ ЙОЛДАША

Сиз ени или кабинетиниздә дә гаршылағ биләрсиниз. Чүнки гоһум-гардашынызын, огул-ушагынызын һамысыны башыныза йығыб бир ердә ишләйрисиниз.

ТЕЛЕГРАМ
БАКЫ БИР НӨМРӘЛИ АВТОБУС
ПАРКЫНЫН ДИРЕКТОРУ МАТЭР
ЙОЛДАША

Сурати: БАШГА АВТОБУС ПАРКЛАРЫНЫН ДИРЕКТОРЛАРЫНА

Һеч олмаса, бирчә дөфә ишин ахырында фәһлә гәсәбәләринә кедән автобуслара минсәниз, көрәрсиниз ки, сәришиңләр нә чәкирләр.

ТЕЛЕГРАМ

ХАЧМАЗ РАЙОНУНДАКЫ
ОРЧОНИКИДЗЕ АДЫНА КОЛХОЗУН
СӘДРИ ГУДРЭТ АББАСОВ ЙОЛДАША

Һейфи ки, өзүнүзү адашыныз Гудрәт Самәдова охшада билмирсиниз. Онун йолу илә кетсәйдиниз, колхозун да планы долларды, үзүнүз дә ағ оларды.

ТЕЛЕГРАМ
„НЕФТЧИ“ ФУТБОЛ КОМАНДАСЫНА

Ени илниниз тәбрик әдиб, кечән илкиндән даһа артыг муваффәгийәтләр арзу эдирик. Амма инишилки телеграммызы („б“дән „а“я кечмәк мәсәләсини) унутмайны!

ТЕЛЕГРАМ
РӘССАМЛАРЫМЫЗА

Республикамызын көзәл мәнзәрәләриндән чәкдийиниз шакилләр көзәлдир. Республикамызын көзәл гәһрәманларынын көзәл ишләринә аид дә көзәл шәкилләринизни көзләйрик.

АҒАСИЕВИН ИШ ПЛАНЫ

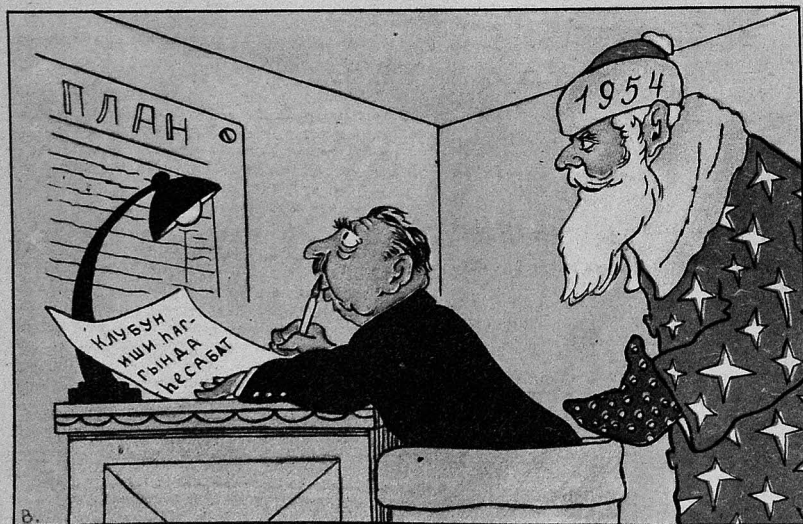
Гарякин хәстәханасынын һәкими Әб-дүлгәдир Ағасиев папагыны габагына гоюб 1954-чү илдә адам дөймәк планыны нечә еринә етирдийи барәсиндә дүшүндү.

... Бәли, мән илк дөфә адам дөймәйә Күрдәмир районунда өз арвадымы көтәкләмәклә башладым. Бир күн һирсим бәрк тутмушду. Арвада элә бир силлә чәкдим ки, мис сәси верди. Арвад сәсини чыхармады. Мәнә эл дә галдырмады, дедим аһа, демәк күчлүйәм, адам дөйә биләрәм, о ки вар арвады көтәкләдим. Бу биринчи тәшәббүсүм олдуғу үчүн шиддәтли төһмәт алдым. Арадан бир нечә күн кечди, гоңшүмуздакы арвадлары дөймәйә башладым. Анчаг бунун үчүн мәнә мәнәкәмә мәс’улийәтинә чәлбә этдиләр. Яхшы ки, чәримә илә яхамы гуртардым. Ерли әһалинин хаһишинә көрә Сәһийә Назирлийи мәнә Күрдәмирдән көтүрүб Шуша районуна дөйишти. Адам дөймәк ишини Шушада да давам етирдим. Мәнә орадан да говдулар. Назирликдәки достларым бу дөфә мәнә Гарякинә көндәрдиләр. Бурда ишим пис кечмәди. Гарякин хәстәханасында нә гәдәр тибб бачылары вар, һамысыны бир-бир сәлигә илә дөймәйә башладым. Голум күчлүдүр, анчаг планымы позан бу халг мәнәкәмәләридик ки, һәр вурдуғум силләйә йүз манат, юмруға вә төһнийә йүз әлли манат мәнән чәримә алырлар. Гой алсынлар, мәнә чәримә илә горхуда билмәзләр. Онсуз да 1954-чү илин адам дөймәк планыны артыгтамасилә еринә етириб Гарякин району чемпиону адыны алмышам.

Хүләсә, көһнә или бир төһәр баша вердик, көрәк ени илдә ишимиз нечә кедәчәк.

Чәфәр ӘЛИЕВ

Рәссам М. ВАЙСБОРД

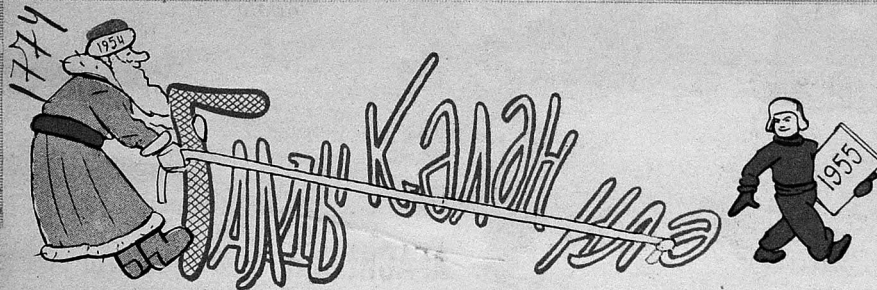
1954-чү ил: — Мән гочалдым, амма сиз һеч бир кәлмә дә язмадыныз.

ИКИ ЧАНЛЫ КИШИ

— Икиниз дә чанымсыныз, бу чаным сизә гурбан!

(ТЕЛЕФОНЛА СӨҖБӘТ)

— Алло-алло! Мәнә Шәһәр вә Кәнд Тикинти назири лазымдыр!
— Өзүдүр, өзүдүр.
— Йолдаш назири, салам! Астара, Масаллы вә Чабрайыл районларында 1952-чи илдә башладыгыныз яшайыш эвләрини тикиби баша чатдырдынызмы?
— Бәли, бәли биневрәсини гоймушуг.
— Мән биневрәсини сорушмурам, бүтүнлүкдә сорушмурам. Гуртармысынызмы?
— Хейр, галды кәлән илә.

***

— Алло, алло! Мәнә Бақы Сәнае Шура сынын сәдри лазымдыр.
— Мәнәм, эшидирәм.
— Йолдаш сәдр, көһнә илдә бурахдыгыныз үчтәкәрли ушаг велосипедләрини сатыб гуртара билдинизми?
— Хейр, о велосипедләрин бахти кәтирмәди. Бир дәнә дә сата билмәмишик.
— Бәс нә вахт сатачагыныз?
— Галды кәлән илә!

— Алло, алло! Данышан кимдир? Коммунал-тәсәрруфаты назиридир?
— Бәли, бәли, нә истәйирсиниз?
— Салам, йолдаш назири! Районларын чохунда һамамлар ишләмир, бә'зи районларда һеч көкүндән һамам йохдур. Бу барәдә фикирләширсинизми?
— Хейр, галды кәлән илә.
— Нә галды кәлән илә?
— Фикирләшмәк.

***

— Алло, алло! Централни, Кәлбәчәри вер! Исполкомдур?
— Бәли, бәли.
— А киши, бәс нийә кеч чаваб верирсиниз?
— Нейләйим, отаг гаранлыгыдыр, телефону тапа билмирдин.
— Нийә? Нөкүмәт бир әтәк пул бурахыбдыр ки, районда электрик стансыя тикирәсиниз, бәс һазыр дейил?
— Хейр эши, һардан һазырдыр?
— Бәс гуртара билмәйчәксиниз?
— Йох, галды кәлән илә.

— Дашкәсэн, Дашкәсэн! Кимдир данышан, мэдәнийәт эвинин мүдиридир?
— Бәли, бәли!
— Бәлин ширин, ишләриниз нечә кедир?
— Пис дейил, фикримиз вар иди ки, мэдәнийәт эвини әсаслы тә'мир әдәк, бир илдир гыфыллы галыб.
— Әтдинизми?
— Хейр, галды кәлән илә.
— Централни, онда Шәһәр Советини верин. Шәһәр Совети ичраййә комитәсинин сәдридирми? Чох көзәл. Йоллар идарәсинин ишиндә бир дәйишикләк эләмисинизми?
— Бәли, бәли, дүз дөрд дәфә.
— Нечә йә'ни дөрд дәфә?
— Мүдирини дөрд дәфә дәйишишик.
— Бәс ишләрини?
— Галды кәлән илә.

***

— Алло, алло! Мәнә Газах район рабита идарәсинин рәиси лазымдыр.
— Мәнәм, нә буюурсунуз?
— Молотов адына колхоз илә мүгавилә бағламышдыныз ки, кәнди башдан-баша радиолашдырасыныз. Бәс нечә олду?
— Паһо... лап ядымдан чыхмышды. Яхшы ки, ядыма салдыныз. Эләйәрик.
— Бәс нә вахт?
— Галды кәлән илә.

***

— Алло, алло! Бақы әт комбинатыдыр?
— Бәли, нә буюурсунуз?
— Һазырладыгыныз он үч мин дәнә милиционер фитини сата билмисинизми?
— Хейр эши, кимдир бу саат фит алаң, милиционерләр һеч өз фитләриндән истифадә этмирләр...
— Бәс нә вахт сатачагыныз?
— Галды кәлән илә.

Редактор — Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сулейман Рүстәм, Сабит Рәһман Сулейман Мәликов, Казым Казымзадә, Гулам Мәммадли, Рза Шанвәләд.

«Коммунист» гәзитинин нәшри. Редакциянын адреси: Бақы, Коммунист күчәси, 11/13, 4-чү җагы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гиймәти: айлыгы 3 манат.

ҒТ 06403. Сифарыш № 826. Тиражы 40.000. Кағыз форматы 70x105/8. Чапа имзаланмыш 7/1-55

Азәрбајҗан ССР Мәдәнийәт Назирлигинин 26 комиссар адына мәтбәәси. Бақы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

ФРАНСАНЫН БАШ НАЗИРИ (Аденауэрә):— Тезә ил байрамында сән, элә бу һәдийәни көзләйрдин, дейилми?

